

Η Αγάπη ως αυτοθυσία στην Βυζαντινή ιστορία

Πολιτισμός / Δοκίμια

Βασίλειος Μπρέντας, Θεολόγος

Ανά τους αιώνες υπάρχουν πολλά παραδείγματα αυτοθυσίας και αγάπης του πατρός προς τον υιό. Προσεγγίζοντας την χιλιόχρονη ιστορία της βυζαντινής αυτοκρατορίας, η οποία πέρα του τεράστιου έργου και πολιτισμού αποτελείται από ισχυρά και ουσιώδη γεγονότα, αντλούμε νοήματα πνευματικά και ηθικά.

Μεταβαίνοντας στην εποχή του μεγάλου αυτοκράτορος Βασιλείου Β΄ Βουλγαροκτόνου, η βυζαντινή αυτοκρατορία βρισκόταν σε έναν διαρκή πόλεμο με την Βουλγαρία, ένα κράτος που ανασυντάχθηκε από τον τσάρο Σαμουήλ και στράφηκε προς την κατάκτηση της βαλκανικής στα τέλη του 10ου αιώνας. Η στρατηγική των Βουλγάρων βασιζόταν κυρίως στον αιφνιδιασμό και όχι στην κατά παράταξη μάχη καθώς ήταν αδύνατον να μπορέσει ο βουλγαρικός στρατός να αντιμετωπίσει τον άρτια εκπαιδευμένο και εξοπλισμένο αυτοκρατορικό στρατό του Ρωμαϊκού κράτους.

Η περίοδος 997-1018 ήταν η τελική φάση του πολέμου με τους βυζαντινούς να καταλαμβάνουν το βουλγαρικό κράτος. Το 995 (ή 996 σύμφωνα με τον ιστορικό Σκυλίτζη) οι Βούλγαροι με ένα εκστρατευτικό σώμα βρέθηκαν έξω από την Θεσσαλονίκη. Τότε την πόλη διοικούσε ο ικανός Γρηγόριος Ταρωνίτης. Εκεί ήταν και ο γιος του Ασώτιος επικεφαλής ορισμένης στρατιωτικής δύναμης. Ο Γρηγόριος είχε τον γιο του από κοντά ώστε να τον εκπαιδεύσει και να τον βοηθήσει στην ανερχόμενη στρατιωτική καριέρα του.

Αντικρίζοντας τα βουλγαρικά στρατεύματα, ο Γρηγόριος έστειλε τον Ασώτιο να τα απωθήσει αλλά όχι να συνεχίσει την προέλαση. Ο Ασώτιος εφόρμησε με πάθος στους Βουλγάρους και σύντομα οι βυζαντινοί νίκησαν με τους Βουλγάρους να υποχωρούν. Ο Ασώτιος όμως παράκουσε την εντολή και συνέχισε να τους καταδιώκει πέρα από τα περίχωρα της πόλης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ένας κρυμμένος στρατός των Βουλγάρων να αιφνιδιάζει τον βυζαντινό και να τον χτυπάει από όλες τις μεριές.

Ο Γρηγόριος βλέποντας την δύσκολη κατάσταση του στρατεύματος όρμησε άμεσα, προσπαθώντας να απεγκλωβίσει τον γιο του, αλλά μάταια. Ο Ασώτιος πιάστηκε αιχμάλωτος και ο στρατός του διαλύθηκε. Ο Γρηγόριος πάνω στην ανησυχία να σώσει το παιδί του κατάφερε να διασπάσει ορισμένες γραμμές αλλά οι δυνάμεις ήταν πλέον άνισες και έπεσε γενναία μαχόμενος. Η μάχη τελείωσε με τους Βυζαντινούς να έχουν χάσει έναν πολύτιμο στρατηγό σε μία άσημη συμπλοκή.

Ο Ασώτιος μετεφέρθη αιχμάλωτος στη Βουλγαρία. Κατά τη φυλάκισή του

γοήτευσε την κόρη του τσάρου Σαμουήλ Μιροσλάβα, η οποία τον ερωτεύτηκε παράφορα. Ένας έντονος έρωτας δημιουργήθηκε μεταξύ τους, με την ίδια να επιμένει στον πατέρα της να τον αποφυλακίσει αλλιώς θα αυτοκτονούσε. Ενάμιση χρόνο αργότερα, όταν οι Βούλγαροι ηττήθηκαν κατά κράτος στη μάχη του Σπερχειού, ο Σαμουήλ φοβούμενος την πολιτική ανωμαλία που υπήρχε στο κράτος του μετά την μεγάλη αυτή καταστροφή, απελευθερώνει τον Ταρωνίτη, δέχεται να νυμφευθεί την κόρη του και τον καθιστά διοικητή της σημαντικής πόλεως του Δυρραχίου.

Ο Ασώτιος όμως δεν θα ξεχνούσε τη θυσία του πατρός του. Σύντομα ήρθε σε μυστικές συζητήσεις με τη Βασιλεύουσα, με σκοπό την παράδοση του Δυρραχίου στην αυτοκρατορία. Η γυναίκα του, παρότι ήταν κόρη του Βούλγαρου ηγέτη, αφήφισε κάθε εμπόδιο και δέχθηκε αμέσως να ακολουθήσει τον άνδρα της. Έτσι, ένα βράδυ του έτους 998 (αμφισβητούμενη χρονολογία κατά άλλους που το τοποθετούν περί το 1004) ο Ασώτιος και η Μιροσλάβα μεταφέρθηκαν κρυφά με τα τέκνα τους με πλοίο στην Κωνσταντινούπολη και ο στρατηγός Ευστάθιος Δαφνομήλης μαζί με λίγους άνδρες εισήλθε και κατέλαβε το Δυρράχιο, εντάσσοντάς το στην αυτοκρατορία. Το επόμενο πρωί τα αυτοκρατορικά λάβαρα υψώνονταν στην πόλη. Μετά από αυτά τα γεγονότα ο αυτοκράτορας Βασίλειος Β΄ Βουλγαροκτόνος τίμησε τον Ταρωνίτη με το τίτλο του Μαγίστρου και την Μιροσλάβα με τον τίτλο Ζωστή Πατρικία.

Η ιστορία αυτή, που θυμίζει παραμύθι, μπορεί να μας διδάξει ότι η αγάπη που έχει ο πατέρας προς το παιδί του ακόμα και στα λάθη του είναι τεράστια και δέχεται να θυσιάσει την ίδια του την ζωή για τη σωτηρία του τέκνου του. Από την ίδια ιστορία μπορούμε να δούμε τη δύναμη που έχει η αγάπη σε όλο το φάσμα της είτε πρόκειται για τον Γρηγόριο είτε για τη Μιροσλάβα που παράτησε τα πάντα για χάρη του έρωτά της. Επιπλέον, η αφοσίωση που επέδειξε ο Ασώτιος στην αυτοκρατορία ήταν ο αντικατοπτρισμός της αφοσίωσης που είχε στον πατέρα του, του οποίου τον θάνατο τίμησε εκδικούμενος τους Βουλγάρους. Ας μείνει στην μνήμη όλων το παράδειγμα του Γρηγορίου ως ενός γενναίου άνδρα και στοργικού πατέρα που έπεσε υπηρετώντας την πατρίδα, πιστός στις χριστιανικές αξίες της οικογενείας.

<https://bit.ly/3CtRLmb>